

Ноктюрн 20 до-дієз мінор Фредеріка Шопена

Бесіда зі слухання музики

Фредерік Шопен — польський композитор і піаніст-віртуоз. Один із провідних представників західноєвропейського музичного романтизму, засновник польської національної композиторської школи. За все життя він не створив жодного твору для симфонічного оркестру, але його твори для фортепіано є неперевершеною вершиною світового мистецтва гри на роялі. Й досі Шопен — основний композитор у репертуарі провідних піаністів світу.

Композитор як палкий патріот своєї країни використовує для створення музичних композицій характерні для польської народної музики звучання й інтонації. Вальс у творчості Ф. Шопена став одним з основних жанрів, а мазурки та полонези можна назвати скарбничкою національних образів.

Поляки дуже пишаються тим, що Шопен польський композитор, і вважають його творчість національним надбанням. На честь майстра відкрито безліч музеїв, у кожному місті стоять пам'ятники видатному музиканту.

Слухаємо разом з малятами ноктюрн (невеличка лірична мрійлива п'єса) 20 до-дієз мінор Фредеріка Шопена. Цей твір отримав ще й народну назву "Перший сніг". Тож явимо собі початок зими.

Для багатьох зима починається з першого снігу. Іноді на початку грудня осінь ще ніби й не збирається з нами прощатися. Таке враження, що Осінь із зимою зустрічаються і радяться, чи не рано Зимі до нас приходити. Це "проба пера" Зими, її перші акорди. Часто перший сніг тримається недовго: зима на деякий час відступає, аби трохи згодом упевнено заявити про себе.

Саме так несміливо і невпевнено починається цей ноктюрн Ф. Шопена. Послухайте його ще раз і поміркуйте. *(Якщо дітям складно уявити те, про що розповів композитор, використовуйте відео із супроводом ноктюрну).*

- Чи є вітер надворі? Чи багато перших сніжинок? Чи одразу вони вкривають землю?
- Як звучить музика? *(Спокійно, мрійливо...)*
- Як ви гадаєте, перший сніг, про який розповідає композитор, випав вранці? вночі? вдень?

Покажіть, як падають сніжинки, як вони повільно, плавно кружляють у повітрі, оглядають землю, тихенько розмовляють між собою, діляться враженнями.

- Про що говорять сніжинки? Чи подобається їм наша земля?

Можна змоделювати сніг за допомогою вати: нехай діти піднімають маленькі шматочки вати й відпускають їх. Як вони кружляють? Покажіть малятам: що менші шматочки, то легше повітрю їх тримати й то повільніше вони падають. Тепер дітям легше відтворити падіння сніжинок рухами. А якщо дме вітер? Запропонуйте дітям подути на вату. Як тепер падають шматочки? Які ще матеріали можна використати для моделювання руху сніжинок? Які підходять найкраще?

- Уявіть, якою була б ваша зустріч зі сніжинками, якби вони вміли говорити? Що ви їм сказали б? Які в них могли б бути голоси? Спробуйте відтворити їх за допомогою дитячих музичних інструментів.

Перший сніг тихенько вкрив землю рано вранці чи навіть уночі. Тиха, безвітряна погода, сніжинки нечутно кружляють у повітрі. Вони летять спочатку трохи ледачо, а потім, коли музика стає рухливішою, снігопад поступово набирає сили, снігу стає все більше. І от він вкрив усе навкруги... А снігу так хочеться встигнути показати свою красу всім!

І от із першими сонячними промінцями починає прокидатися все навкруги, мелодія стає рухливішою, у ній з'являються нові мотиви.

- Уявіть, що ви вранці прокинулися і побачили перший сніг. Який настрій у вас? Що ви відчули? (*Подив, свято, милується красою...*)
- А як зустріли перший сніг тварини? Що вони роблять? Що відчують?
- Які сліди залишили тварини? Чи зможете ви їх упізнати?

Завдання з робочого зошита (*частина 2, завдання 3, с. 48*)

Здогадайтеся, хто залишив сліди на снігу. З'єднайте зображення слідів з відповідними словами — назвами тварин.

Покажіть рухами, як усе в природі дивується першому снігу, милується ним, передає звістку про перший сніг іншим (тим, хто його ще не бачив). Що вони кажуть?

Раптом музика стихає. Пауза. Чому? Поміркуйте про це з дітками. Можливо, сніг перестав іти, вирішив трохи перепочити й набратися сил, а можливо, хтось вийшов надвір і зупинився від подиву (тільки вчора все було сірим, а зараз сніг на сонечку переливається, виблискує, манить!), а можливо, сонечко з'явилося, здивувалося такій красі...

А тепер пригадаймо перший сніг, поміркуймо, чим він відрізняється від снігу, який зазвичай іде взимку, чим він особливий, і намалюймо його так, як ми відчуваємо, бачимо, чуємо.